

SAMEN STRIJDEN
VOOR GEZONDHEID

JAARVERSLAG
2019

VOOR EEN STERKE PUBLIEKE GEZONDHEIDSZORG WERELDWIJD

**MET DE CAMPAGNE
“HET IS ONZE
GEZONDHEIDSZORG”
ZETTEN WE IN 2019
HET BELANG VAN EEN
STERKE PUBLIEKE
GEZONDHEIDSZORG
IN DE KIJKER.**

Met ons ‘manifest voor publieke gezondheidszorg wereldwijd’ spoorden we de toekomstige Belgische ministers van Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking aan om onder meer de uitbouw van kwalitatieve, transparante en toegankelijke publieke gezondheidsdiensten in andere landen te ondersteunen, het monopolie van farmaceutische bedrijven te breken, en sociale bewegingen die opkomen voor het recht op gezondheid te steunen. In de paper ‘Waarom publieke gezondheidszorg beter is’ graven we dieper en leggen we uit waarom gezondheidszorg beter af is in publieke handen dan privé.

Met de campagne ondersteunen we ook de strijd van onze partners die in hun land opkomen voor een sterke openbare gezondheidszorg. Filipijnse en Palestijnse partners wisselden hun ervaringen uit over het voeren van campagnes voor het recht op gezondheid, terwijl onze Cubaanse partner in België sociale bewegingen ontmoette om te getuigen over de Cubaanse aanpak.

**400 MILJOEN MENSEN
HEBBEN GEEN TOEGANG
TOT ESSENTIËLE
GEZONDHEIDSDIENSTEN.**

**278 MENSEN TEKENDEN
HET MANIFEST VOOR
EEN STERKE PUBLIEKE
GEZONDHEIDSZORG.**

**MEER DAN 400 MENSEN
KWAMEN LUISTEREN NAAR
DE GETUIGENIS VAN DE
CUBAANSE HUISARTS AISSA
NARANJO.**

SOCIALE BEWEGING VOOR GEZONDHEID: ONLY FIGHTERS WIN

IN 2019 WERD HET IN VEEL LANDE MOEILIJKER OF ZELFS GEVAARLIJKER VOOR SOCIALE BEWEGINGEN EN MENSENRECHTENVERDEDIGERS OM TE STRIJDEN VOOR BASISRECHTEN. OOK IN SOMMIGE PARTNERLANDEN.

Gezondheid is een van die basisrechten. Toch trotseren gezondheidswerkers, -activisten en sociale bewegingen dagelijks harde omstandigheden om dat recht te realiseren. Ze worden doelbewust bedreigd opdat ze hun strijd tegen onrecht zouden opgeven. Daar waar sociale rechten het meest geschonden worden, zijn de aanvallen op sociale bewegingen vaak het zwaarst.

Toch blijven ze zich organiseren en mobiliseren voor een betere gezondheidssituatie van de mensen en voor een sociaal rechtvaardige samenleving. Enkel als mensen zich verenigen in sociale bewegingen kunnen ze hun rechten afdwingen en iets veranderen.

Met onze campagne 'Only Fighters Win' richtten we de schijnwerpers op die gezondheidswerkers en hun sociale bewegingen. De Palestijnse mensenrechtenactiviste Asrar kwam naar België om te getuigen over de situatie in Palestina. Onze campagne schakelde zich in in de bredere campagne van 11.11.11 rond 'changemakers' die wereldwijd opkomen voor rechten.

We voerden campagne voor verschillende collega's die werken bij partnerorganisaties in het Zuiden en namen initiatieven om de politieke druk op te voeren voor steun van sociale bewegingen die opkomen voor het recht op gezondheid.

- DE FILIPIJNSE GEZONDHEIDSWERKSTER RACHEL MARIANO KWAM VRIJ NA 1 JAAR GEVANGENSCHAP.
- 300 ACTIVISTEN VAN SOCIALE BEWEGINGEN KWAMEN OP STRAAT VOOR DE ACTIE 'DEFEND THE DEFENDERS' IN ANTWERPEN, BRUSSEL, GENT, SINT-NIKLAAS EN VERVIERS.
- HONDERDEN FESTIVALGANGERS MAAKTEN KENNIS MET ONZE GEZONDHEIDSWERKERS OP MANIFIESTA.

- ONZE PALESTIJNSE COLLEGA'S UBAI EN WALEED WERDEN GEARRESTEERD
- ONZE FILIPIJNSE COLLEGA CRISTINA 'TINAY' PALABAY VAN DE MENSENRECHTENORGANISATIE KARAPATAN WERD BEDREIGD.
- DE STRIJD GAAT DOOR: ONZE PARTNERS EN SOCIALE BEWEGINGEN STAAN NOG ALTIJD ONDER DRUK.

GEZONDHEIDS- COMITÉS STRIJDEN VOOR PROPER WATER EN TEGEN EBOLA

VOORKOMEN IS BETER DAN
GENEZEN. ZEKER WANNEER
JE NIET KAN TERUGVALLEN
OP EEN STERK UITGEBOUWDE
GEZONDHEIDSZORG.

De volksgezondheidscomités van onze partners Etoile du Sud en lidorganisaties van CODIC spelen een belangrijke rol in de preventie tegen ziektes zoals malaria of ebola. Met schoonmaakacties in volkswijken, acties voor toegang tot proper water en het belang van het handen wassen, mobiliseren ze de bevolking om een actieve rol op te nemen voor hun gezondheid en die van hun gemeenschap. Die aanpak krijgt bijval bij de overheid.

WIJ WILLEN WATER

In Bukavu, Zuid-Kivu, mobiliseerden de comités de bevolking rond de waterschaarste in verschillende wijken. Vrouwen- en jongerengroepen schreven een rapport over het watertekort en na meerdere protestacties en overleg met de nationale waterdistributie-maatschappij kregen de wijken toegang tot drinkbaar water.

PROPERE HANDEN CHALLENGE

Toegang tot proper water is ook cruciaal in de strijd tegen ziektes en de verspreiding van virussen zoals ebola. Een maand lang voerde Etoile du Sud een grootschalige campagne in verschillende provincies, in wijken, op markten en scholen, over het belang van het handen wassen. In regio's zoals Noord-Kivu, waar het ebolavirus in 2019 hevig woedde, kan dit hygiënische ritueel een kwestie van leven of dood zijn.

PARTNERS: Etoile du Sud (EDS) en Collectif de Développement Intégré au Congo (CODIC)
REGIO'S: Kinshasa, Katanga, Noord- en Zuid-Kivu, Maniema, Tshopo

22.751 personen namen deel aan initiatieven voor het recht op gezondheid.

42 vertegenwoordigers van lokale overheden woonden het slotmoment van de 'Mains Propres Challenge' campagne in Tshopo bij.

23 scholen namen deel aan de acties tegen ebola in het kader van de campagne #mainspropreschallenge.

**MAMAN
MASALE ANNE**
commune de la
N'sele, Kinshasa

“Dankzij een project dat ik met anderen in mijn wijk opzette, hebben alle inwoners opnieuw toegang tot drinkbaar water. Velen engageren zich nu ook in schoonmaakacties.”

OP DE BARRICADEN VOOR PUBLIEKE GEZONDHEIDSZORG

IN DE FILIPIJNEN WERKEN WE SAMEN MET GEZONDHEIDSORGANISATIES, VROUWEN-, KLIMAAT- EN MENSENRECHTENBEWEGINGEN. SAMEN MAKEN ZE EEN VUIST VOOR HET RECHT OP GEZONDHEID. WE LICHTEN EEN VAN DE BELANGRIJKE STRIJDpunTEN VAN 2019 UIT.

In 2019 kreeg het publieke gezondheidsstelsel in de Filipijnen enkele rake klappen. De regering bespaarde flink in openbare ziekenhuizen en diensten, terwijl het land een nieuwe uitbraak kende van dengue en voor het eerst sinds bijna 20 jaar opnieuw gevallen van polio registreerde.

Het jaar leek nochtans goed te beginnen. In februari ondertekende de president een wet voor universele gezondheidszorg. Dankzij die wet genieten alle Filipino's in principe voortaan van Philhealth, een nationale ziekteverzekering. Maar de wet biedt geen oplossing voor de chronische gezondheidsproblemen in de Filipijnen. Daarvoor zijn grote investeringen nodig

in preventie en de publieke gezondheidsinfrastructuur en -diensten, niet in een verzekering die de winsten van commerciële privéspelers aandikt en gebukt gaat onder fraudeschandalen.

COLLECTIEVE ACTIE

Met tal van organisaties en netwerken dienden onze partners wetsvoorstellen in tegen de privatisering van publieke hospitalen, voor betaalbare geneesmiddelen, voor betere arbeidsvoorwaarden voor het gezondheidspersoneel. Door de schandalen sloten veel mensen zich aan bij protesten en organiseerden ze zich in gemeenschapscomités. Samen vormden ze een groeiende coalitie voor het recht op gezondheid van het volk.

NELENIA BALTAR
vrijwilliger bij CHD

“Wanneer we de regering vragen om de privatisering van publieke ziekenhuizen te verbieden, dan doen we dat niet alleen voor onszelf maar voor alle armen die geen gezondheidszorg krijgen van de overheid.”

PARTNERS: Council for Health and Development (CHD), Gabriela, Karapatan, Climate Change Network for Community Initiatives (CCNCI)
REGIO'S: nationaal

CHD leidde **56** nieuwe leiders en rechtenactivisten op voor campagnes

5259 georganiseerde leden van CHD zijn actief in de campagnes.

11 lokale en nationale beleidsmakers reageren op beleidspapers en onderzoek.

STRIJD VOOR EEN ZIEKTE-VERZEKERING VOOR IEDEREEN

IN PALESTINA VERSTERKEN WE SAMEN MET ONZE LOKALE PARTNERS JONGEREN-BEWEGINGEN DIE OPKOMEN VOOR HET RECHT OP GEZONDHEID DOOR LOKALE ACTIES, NATIONALE CAMPAGNES EN NETWERKING. EEN VAN DE BELANGRIJKE CAMPAGNES IN 2019 WAS DIE VOOR EEN ZIEKTEVERZEKERING VOOR IEDEREEN.

De gezondheidssituatie van Palestijnen heeft zwaar te lijden onder de Israëlische bezetting. Niet alleen door fysiek en psychologisch geweld of alle schadelijke economische en sociale gevolgen. Ook de gezondheidszorg zelf staat onder druk, onder meer door hinder aan checkpoints, het verbod om ziekenhuizen te bouwen in sommige regio's of de problemen om essentiële geneesmiddelen en medische apparatuur te importeren. Veel Palestijnen zijn daarom afhankelijk van Israëlische gezondheidszorg, maar krijgen niet altijd een reisvergunning.

NATIONALE ENQUÊTE

Toch kan de Palestijnse Autoriteit zelf zaken doen om het gezondheidssysteem te verbeteren. Daarom organiseerden onze Palestijnse partners een brede bevraging over de nationale ziekteverzekering. Ze willen weten of die beantwoordt aan internationale standaarden en in welke mate Palestijnen tevreden zijn over die verzekering en de publieke gezondheidszorg. Bisan, een van onze lokale partners, focuste daarbij op de jongeren met een discussie in focusgroepen in vijf steden op de Westelijke Jordaanoever. Zo nemen ze het voortouw door een brug te slaan tussen de bevolking en de overheid met acties in lokale gemeenschappen en initiatieven zoals deze nationale enquête.

4 PARTNERS

REGIO'S: Westelijke Jordaanoever, Jeruzalem, Gaza

86 jongerenbewegingen speelden een actieve rol in lokale campagnes om de gezondheidssituatie in hun gemeenschap te verbeteren.

60% van de Palestijnen hebben een nationale ziekteverzekering maar de helft van hen vindt die te duur.

Meer dan **50%** met zo'n verzekering gaat naar privéziekenhuizen en 75% naar privédokters, ook al zijn die duurder.

STUDENTE

die deelnam aan de enquête

“Ik was me niet bewust van het belang van een openbaar gezondheidssysteem en het belang om ervoor te strijden. Ik wist niet dat ons gezondheidssysteem bedrijven toeliet om te spelen met de prijs van ons leven en onze gezondheid.”

CUBA

SAMEN IN ACTIE TEGEN DE GEVOLGEN VAN KLIMAATVERANDERING

CUBA IS MEER DAN ANDERE LANDEN BLOOTGESTELD AAN DE EFFECTEN VAN KLIMAATVERANDERING. DAAROM HEEFT DE CUBAANSE OVERHEID EEN STRIJDPLAN ONTWIKKELD TEGEN DE KLIMAATVERANDERING ONDER DE NAAM “TAREA VIDA”, WAT ZOVEEL BETEKENT ALS “PLAN VOOR HET LEVEN”.

Onze lokale partner Centro Felix Varela is een actieve speler in dit programma. Het centrum ontwikkelt actiemiddelen om de bevolking te sensibiliseren en te betrekken rond de risico's van klimaatopwarming en hun algemene kennis hierover te verbeteren. Dat doen ze via “Green Mapping”, een unieke methode waarbij de bewoners zélf de natuurlijke bronnen in hun leefmilieu in kaart brengen.

In 2019 verkochten we samen met Cubanismo.be paaseitjes tijdens onze jaarlijkse Paascampagne ten voordele van een project voor de heraanplanting van mangrovebos door Cubaanse vrijwilligersbrigades. Meer dan 100 kustgemeenschappen liggen in de frontlinie van orkanen en zullen moeten verhuizen. Dankzij mangrovebos kan Cuba zich beter beschermen tegen het orkaangeweld.

ALIUSKA BLANKO

vrijwilliger bij Centro Felix Varela

“Het herstel van dit waardevolle ecosysteem, de mangrove, hebben we gerealiseerd door milieusaneringsacties in El Rincón. Het is werk van een hele gemeenschap, gecoördineerd door Centro Felix Varela.”

14.335 euro
ingezameld
met de Paascampagne.

122 kustgemeenschappen
moet verhuizen.

1,3 meter per jaar: zo ver dringt het
water door de stijgende zeespiegel
landinwaarts aan de Cubaanse zuidkust.

INTERNATIONAAL

VAN ERVARING TOT KENNIS: EEN PARTICIPATIEF ACTIE-ONDERZOEK

INTERNATIONAAL VERSTERKEN WE DE BEWEGING VOOR HET RECHT OP GEZONDHEID DOOR ONZE BIJDRAGE IN DE PEOPLE'S HEALTH MOVEMENT. WE DOEN DAT ONDER MEER DOOR ONDERZOEK, PUBLICATIES, VORMING. IN 2019 WAREN WE TROTS OP DE PUBLICATIE VAN DE RESULTATEN VAN EEN VIER JAAR DUREND ONDERZOEK.

Wat hebben de bezetting van een ziekenhuis in Colombia, een volksgezondheidscomité in Congo en een Zuid-Afrikaanse patiëntenbeweging die strijdt voor toegang tot geneesmiddelen gemeen? Om de vraag te beantwoorden nam Viva Salud deel aan een vier jaar durend actie-onderzoek van de People's Health Movement om inzicht te krijgen in hoe we activisme doeltreffender kunnen maken en een globale sociale beweging voor gezondheid voor iedereen kunnen uitbouwen.

Actie-onderzoek legt de nadruk op wat we doen en hoe we het doen, bijvoorbeeld hoe we een campagne organiseren, hoe we onze ideeën verdedigen en nieuwe activisten betrekken. Daarbij staan de opinies en ervaringen van de activisten centraal. De cycli van actie en collectieve reflectie hebben geholpen om onze ervaringen te delen over hoe we ons organiseren om te handelen en te komen tot een gemeenschappelijke visie over wat werkt in een bepaalde context.

In het kader van het onderzoek organiseerde Viva Salud onder meer workshops in Congo, met onze partners Etoile du Sud en Codic. De studie werd vertaald naar een academisch artikel dat in 2019 verscheen onder de titel "Methodological challenges in researching activism in action: civil society engagement towards health for all".

130 onderzoekers
uit 10 landen

6 cases uit Brazilië,
Colombia, DR
Congo, Indië, Italië en
Zuid-Afrika

50 onderzoeks-
rapporten.

CHIARA BODINI
beleidsmedewerker
bij Viva Salud

HGO

"Ik was onder de indruk van de rijkdom van verschillende strijdervaringen in verschillende domeinen die verband houden met gezondheid (milieu, voedselsoevereiniteit, mensenrechten enz.) en door de mogelijkheden tot verbinding die actie-onderzoek biedt."

FINANCIEEL VERSLAG

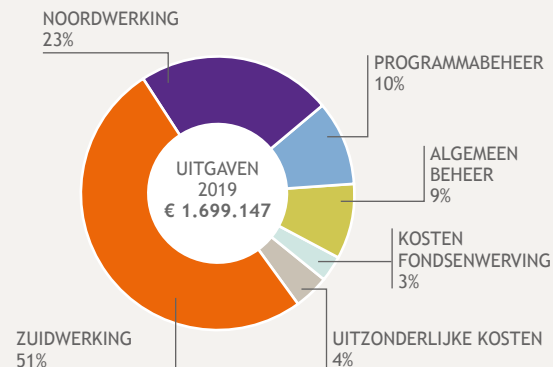
	2018	2019	
UITGAVEN	2.147.231	1.699.147	
ZUIDWERKING	1.321.720	865.150	51%
Partnerwerking			
- partnerwerking Congo	139.114	118.518	
- partnerwerking Filipijnen	221.577	225.750	
- partnerwerking Palestina	178.654	171.091	
- partnerwerking Cuba	17.879	12.000	
- noodhulpprojecten	16.098	5.000	
- kleine projecten	60.258	28.617	
- People's Health Movement	568.692	233.467	
personeelskost coöperanten / hoofdzetel	119.448	70.707	
NOORDWERKING	395.295	391.217	23%
werkingsmiddelen	59.981	99.488	
personeelskost	335.314	291.729	
PROGRAMMABEHEER	158.322	173.123	10%
werkingsmiddelen	47.026	56.406	
personeelskost	111.297	116.717	
ALGEMEEN BEHEER	156.360	151.645	9%
huur kantoren en algemene kosten	44.687	49.514	
communicatie	19.368	23.604	
personeelskost (algemene werking)	92.305	78.527	
KOSTEN VOOR FONDSENWERVING	57.953	54.430	3%
personeelskost	31.025	30.675	
werkingskost	16.219	12.315	
aankoop verkoopsmateriaal	10.709	11.440	
UITZONDERLIJKE KOSTEN	57.580	63.583	4%
provisie	13.085	-10.766	
kosten samenwerkingen	44.495	74.348	

In 2019 realiseerden we een omzet van ongeveer 1,7 miljoen euro.

In 2018 organiseerden we een grote bijeenkomst van de People's Health Movement. Dat was een eenmalige activiteit en vandaar het grote verschil tussen beide jaren.

We zeggen vaarwel aan Hans, onze landencoördinator in de Filipijnen, die op pensioen ging. Nu hebben we enkel nog een coöperant in Kinshasa.

In 2019 voerden we een tussentijdse evaluatie uit van ons vijfjarenprogramma. Dat verklaart de toename van de beheerskosten.

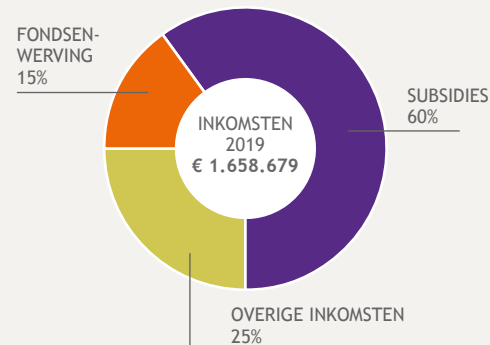
FINANCIEEL VERSLAG

	2018	2019	
INKOMSTEN	2.165.573	1.658.679	
FONDSENWERVING	251.152	241.955	15%
giften en legaten	228.630	211.291	
verkoopscampagnes	22.522	25.765	
bedrijven		4.899	
SUBSIDIES	1.209.917	999.457	60%
subsidies van federale overheid DGD	961.104	884.783	
subsidies van gemeenschappen, provincies, gemeenten	47.099	57.436	
subsidie IDRC Canada	142.742		
subsidies voor personeel	58.972	57.238	
OVERIGE INKOMSTEN	704.504	417.268	25%
bijdragen andere verenigingen	66.030	30.679	
bijdragen van 11.11.11	72.945	65.035	
bijdrage van CNC-D-11.11.11	557	25.025	
bijdrage van lidorganisaties PHM	186.772	163.933	
bijdragen van stichtingen	316.022	69.354	
recuperatie van kosten	10.023	3.928	
diverse opbrengsten (interesten,...)	7.661	4.915	
opbrengsten samenwerkingen	44.495	54.399	
RESULTAAT	18.341	-40.468	
toevoeging/onttrekking aan de reserves	18.341	-40.468	

We slaagden er niet in om de objectieven van de fondsenwerving te behalen en kenden een lichte achteruitgang van de giften.

Onze subsidies hadden te kampen met een significante besparing.

We sloten het jaar af met een verlies van 40.000 euro omwille van besparingen op onze subsidies door de overheid en fondsenwerving die lager was dan verwacht. Dit bedrag haalden we uit de reserves zodat we toch onze programma's konden realiseren. De andere minderinkomsten hebben het resultaat niet beïnvloed.

Viva Salud is lid van:

- 11.11.11 (de koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging)
- CNCD-11.11.11 (Centre national de coopération au développement)
- ACODEV (Fédération des ONG de coopération au développement)
- ngo-federatie (Vlaamse federatie van ngo's voor ontwikkelingsamenwerking)
- Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving (VEF)
- Be-cause health (Belgian Platform for International Health)
- Actieplatform Gezondheid en Solidariteit
- Geneva Global Health Hub (G2H2)
- Klimaatcoalitie
- People's Health Movement
- Platform 'Stop the Killings'

Wij bedanken onze schenkers, vrijwilligers en sympathisanten.

Naast onze schenkers, vrijwilligers en sympathisanten bedanken we ook overheden, federaties en organisaties die onze werking in 2019 mee financierden:

- Directie-Generaal voor Ontwikkelingssamenwerking van FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
- 11.11.11, de koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging
- CNCD-11.11.11 (Centre national de coopération au développement)
- Wallonie-Bruxelles International
- Steden en gemeenten: Antwerpen, Aalst, Genk, Lille, Lommel, Menen
- Open Society Foundations

Viva Salud onderschrijft de Ethische Code van de VEF.

U beschikt over een recht op informatie. Dit houdt in dat schenkers, vrijwilligers en personeelsleden ten minste jaarlijks op de hoogte gebracht worden van wat met de verworven fondsen gedaan werd.

Viva Salud strijdt voor het recht op gezondheid wereldwijd. Daarbij laten we ons leiden door onze basiswaarden: sociale rechtvaardigheid, solidariteit, strijdbaarheid en soevereiniteit.

Haachtsesteenweg 53 - 1210 Brussel
T. 02 209 23 65
info@vivasalud.be
www.vivasalud.be
rekeningnr. BE15 0010 4517 8030

JULLIE WAREN GEWELDIG!

In 2019 konden we rekenen op het engagement en de energieke steun van maar liefst 173 vrijwilligers tijdens onze campagnes, op activiteiten, met fondsenwervende acties, sportieve prestaties, op het secretariaat, met vertalingen, lay-out, logistieke taken, het opzetten van activiteiten in eigen gemeente of stad. Dankzij deze onmisbare steun kunnen we samen terugblikken op succesvolle campagnes voor een sterke publieke gezondheidszorg en steun aan sociale bewegingen die strijden voor het recht op gezondheid.

